

Porovnanie domácich úloh zo slovenského jazyka vypracovaných v školských kluboch detí a v domácom prostredí

Janette Gubricová¹
Monika Rybecká²

¹ Trnavská univerzita v Trnave, Pedagogická fakulta; Priemyselná 4, 917 01 Trnava; jgubrico@truni.sk

² ZŠ a MŠ Jána Rašu 430; 900 86 Budmerice; nagyová.monika@cetrum.sk

Grant: KEGA č. 021TVU-4/2011

Název grantu: Inovácia hospitačných pedagogických praxí prostredníctvom videozáznamov

Oborové zaměření: Pedagogika a školstvo

© GRANT Journal, MAGNANIMITAS Assn.

Abstrakt Príprava na vyučovanie patrí k významným prvkom podporujúcim proces učenia u žiakov 1. stupňa ZŠ. Príspevok sa zaoberá problematikou prípravy na vyučovanie v školskom klube detí a v domácom prostredí. Porovnáva kvalitu domácich úloh zo slovenského jazyka u žiakov 3. ročníka pripravujúcich sa na vyučovanie v školských kluboch detí a v domácom prostredí. V empirickej rovine reflektuje jednu zo sledovaných oblastí – prípravu na vyučovanie v školskom klube detí a v domácom prostredí, ako podklad pre videozáznam pedagogickej praxe vychovávateľov situovanej do školského klubu detí.

Kľúčová slova Školský klub detí, príprava na vyučovanie, domáce úlohy, slovenský jazyk

1. ÚVOD

Príprava na vyučovanie predstavuje proces upevňovania poznatkov získaných v škole. U žiakov mladšieho školského veku môže prebiehať v domácom prostredí, ale aj v školskom klube detí (ďalej len v klube), ktorý predstavuje jedno z najfrekvencovanejších školských výchovno-vzdelávacích zariadení (viac na www.uips.sk). Podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní, kluby zabezpečujú pre žiakov, ktorí si plnia povinnú školskú dochádzku na základnej škole, nenáročnú záujmovú činnosť zameranú na prípravu na vyučovanie a na uspokojovanie a rozvíjanie záujmov v čase mimo vyučovania. Organizovaním prípravy na vyučovanie plnia kluby tieto úlohy: vedú žiakov k pravidelnému plneniu si školských povinností; upevňujú vedomosti žiakov, utvárajú ich zručnosti a návyky; učia ich, ako sa majú správne učiť a umožňujú žiakom vypracovať si písomné úlohy. (Blaha, V. a kol., 1988).

Príprava na vyučovanie môže mať podľa J. Pávkovej (In Hájek B. a kol., 2003) rôznu podobu: vypracovanie zadaných úloh, pamäťové osvojovanie si učiva (básne, definície, slovíčka...), práca s textom (precvičovanie čítania, voľná reprodukcia, vyhľadávanie hlavných myšlienok, odpovede na otázky...), precvičovanie učiva formou didaktických hier, aplikácia poznatkov z vyučovania v priebehu činnosti detí v klube, ich rozširovanie, prehlbovanie a upevňovanie (pri záujmových činnostiach, na vychádzkach, pri práci s literatúrou...), sledovanie vhodne zvolených programov v televízii, rozhlase, využívanie počítačových vyučovacích programov, atď.

2. PRÍPRAVA NA VYUČOVANIE V KLUBE A V DOMÁCOM PROSTREDÍ

Popri uvedených formách má významné miesto aj písomná príprava na vyučovanie, v ktorej ide o vypracovanie písomných domácich úloh zadaných v škole. V našich podmienkach majú domáce úlohy v systéme organizačných foriem stabilné miesto a preto vypracovanie písomných domácich úloh v klube patrí k pravidelným činnostiam.

Prípravu na vyučovanie (predovšetkým vypracovanie písomných domácich úloh) oceňujú aj samotní rodičia. V hodnotení silných a slabých stránok klubov (Gubricová, J., 2007), považovali rodičia možnosť prípravy na vyučovanie za jednu z významných silných stránok klubov. Z odpovedí dotazovaných respondentov (n=341) 39,88% rodičov považuje prípravu na vyučovanie za uľahčenie práce, 47,80% ju považuje za činnosť vhodnú na precvičovanie vedomostí dieťaťa. Iba 12,32% považuje prípravu na vyučovanie za zbytočné zaťažovanie dieťaťa. Uvedené percentá sa zhodovali aj pri vyjadrení súhlasu rodičov s písomným vypracovávaním domácich úloh v klube (87,1%). Ako príčiny nesúhlasu rodičov s vypracovaním písomných domácich úloh v rámci prípravy na vyučovanie v klube rodičia uvádzali: Domáce úlohy potom musí doma prepisovať, ... Nevie sa sústrediť a narobí veľa chýb,... Doma má lepšie podmienky na písanie domácich úloh.

2.1 Cieľ a hypotézy výskumu

Na základe uvedených zistení nás zaujímalo, aký je rozdiel v úrovni domácich úloh zo slovenského jazyka u žiakov 3. ročníka ZŠ, ktorí sa na vyučovanie pripravujú v klube a u žiakov pripravujúcich sa doma. Vychádzajúc z cieľa výskumu sme určili základné hypotézy. Opierali sme sa o skutočnosť, že kluby sú zariadenia s kvalifikovanými pedagógmi, a preto sa domnievame, že deti, ktoré sa v nich pripravujú na vyučovanie, by mali byť úspešnejšie vo vypracovaní domácich úloh.

H1: Žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube, budú úspešnejší v kategórii obsahových prvkov v domácich úlohách zo slovenského jazyka ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí.

H1. 1: Žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube, budú úspešnejší v kategórii správnosť domácich úloh ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí.

H1. 2: Žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube, urobia menej pravopisných chýb v písomných domácich úlohách ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí.

H2: Žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube, sa dopustia menej chýb vo formálnych prvkoch domácich úloh ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí.

H2. 1: Žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube, sa dopustia menej chýb v kategórii čitateľnosti domácich úloh ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí.

H2. 2: Žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube, urobia menej chýb v kategórii úhľadnosti písania domácich úloh ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí.

H2. 3: Žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube, budú mať menej chýb v kategórii zručnosti písania domácich úloh ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí.

H3: Žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube, použijú viac slov v tvorivých úlohách ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí.

2.2 Charakteristika výskumného súboru

Respondentmi výskumu boli žiaci 3. ročníka základnej školy, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube a žiakov, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí. Výskum bol realizovaný osobne na šiestich základných školách v trnavskom a bratislavskom regióne. Výber respondentov bol uskutočnený náhodným výberom. Vyčlenili sme respondentov z konca abecedy a úlohy tak, aby sme mali z každej výskumnej skupiny respondentov rovnaký počet úloh s rovnakým počtom bodov.

Výskumnú skupinu 1 (VS1, $n_1=56$) tvorili respondenti, ktorí sa pripravovali na vyučovanie v klube a výskumnú skupinu 2 (VS2, $n_2=57$) respondenti, ktorí sa pripravovali na vyučovanie v domácom prostredí. Čo sa týka priemeru známok, mali výskumné skupiny pomerne homogénny charakter. Pri VS 1 mal hodnotu 1,82; pri VS 2 predstavoval hodnotu 1,75. Výskum bol prebiehal v mesiacoch september 2007 až január 2008. Celkovo bolo analyzovaných 2366 úloh žiakov 3. ročníka ZŠ zo slovenského jazyka podľa presne stanovených kritérií. O výskumnom zámere neboli pedagógovia informovaní.

2.3 Výskumné metódy

V práci sme si zvolili výskumné metódy, ktoré nám pomáhali pri riešení výskumného problému a zameriavali sa na získané empirické údaje. Vo výskumnej časti sme použili metódu obsahovej analýzy textu. Domáce úlohy sme vyhodnocovali na základe kvantitatívno-kvalitatívneho porovnávania. Pri výskume a hodnotení písomných domácich úloh žiakov nám boli východiskom nasledujúce kategórie.

1. Obsahové prvky: správnosť úlohy, pravopisné chyby (gramatické chyby, chyby z nepozornosti),
2. Formálne prvky: porušenie čitateľnosti textu (tvary písmen, škrty a prepisovanie), porušenie úhľadnosti textu (sklon písma, dodržiavanie lineatúry, rozmiestnenie slov, čistota), vytvorená zručnosť (plynulosť písma, tlak),
3. Aplikačné prvky: použitie slov v tvorivých úlohách.

Výsledky vyhodnocujúce úroveň vypracovania domácej úlohy u žiakov, ktorí sa na vyučovanie pripravujú v klube (VS1) a u žiakov pripravujúcich sa doma (VS2), sme porovnávali pomocou matematicko – štatistických metód.

2.4 Analýza výsledkov výskumu

V prvej časti výskumu sme sa zamerali na porovnanie úspešnosti vypracovania písomných domácich úloh zo slovenského jazyka u žiakov 3. ročníka. V prvej hypotéze sme predpokladali, že žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube (VS1), budú úspešnejší v kategórii obsahových prvkov v domácich úlohách zo slovenského jazyka ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí. (VS2). V rámci kategórie obsahových prvkov sme sledovali dva obsahové prvky v domácich úlohách – správnosť domácich úloh a pravopisné chyby. Výsledky sme zhrnuli do tabuľky 1

Tabuľka 1 Analýza úspešnosti zvládnutia úloh v kategórii obsahové prvky

Obsahový prvok	VS	n_i	f_i	$\bar{X}$	σ^2	F	F_p	t	t_p	
A	VS1	8174	93,67	145,96	650,58	1,02	1,58*	2,04	1,98*	
	VS2	7759	88,92	136,12	666,18					
B	B.1	VS1	1239	-	22,13	292,69	1,77	1,58*	1,27	1,98*
		VS2	1468	-	25,75	165,81				
	B.2	VS1	682	-	12,18	44,80	2,35	1,58*	2,74	1,98*
		VS2	528	-	9,26	19,09				

Legenda: A - správnosť úlohy, B - pravopisné chyby, B.1 - gramatické chyby, B.2 - chyby z nepozornosti, * $p = 0,05$, VS - výskumná skupina, n_i - absolútna početnosť, f_i - relatívna početnosť vyjadrená v percentách, $\bar{X}$ - výberový priemer (priemerný počet bodov v príslušnej skupine respondentov), σ^2 - rozptyl základného súboru, F - test našej vypočítanej hodnoty, F_p - tabuľková hodnota, t - test našej vypočítanej hodnoty, t_p - tabuľková hodnota.

Ako vyplýva z uvedených dát, sledovaná kategória prezentuje rozdiely medzi úspešnosťou zvládnutia úloh respondentmi výskumnej skupiny 1 a výskumnej skupiny 2.

V oblasti správnosti domácich úloh dosiahli respondenti z VS1 úspešnosť 93,67% a respondenti z VS2 úspešnosť 88,92 %. V sledovanom prvku správnosť úlohy sme posúdením rozdielov rozptylov v skupine respondentov VS1 a VS2 F – testom, na hladine významnosti $p=0,05$, sme potvrdili, že testovacia charakteristika ($F = 1,02$) neprekračuje kritickú hodnotu ($F_p=1,58$). Teda platí, že medzi rozptylmi nie je štatisticky významný rozdiel. V ďalšom kroku, pri posúdení t- testom na základe výsledkov z F- testu sme zistili, že testovacia charakteristika ($t = 2,04$) prekračuje kritickú hodnotu ($t_p=1,98$). Na základe tohto výsledku tvrdíme, že medzi sledovanými priemermi je štatisticky významný rozdiel na hladine významnosti $p = 0,05$. Respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v klube (VS1) boli významne úspešnejší v správnosti vypracovaní písomných úloh, ako respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v domácom prostredí (VS2).

V oblasti pravopisných chýb v písomných domácich úlohách sme sledovali gramatické chyby a chyby z nepozornosti. V prvku gramatické chyby boli úspešnejší respondenti VS1, ktorí dosiahli priemerný počet o 3,62 bodu na žiaka menej ako respondenti VS2. Najčastejšie sa vyskytovali chyby vo vybraných slovách a pri spodobovaní spoluhlások na začiatku a na konci slova, čo mohlo byť ovplyvnené tým, že deti daný jav ešte len preberali a poznatky nemali ešte dostatočne utvrdené. Ďalšie gramatické chyby, ktoré sa často vyskytovali boli v dvojhláskach, v písaní i/i po mäkkých spoluhláskach a y/y po tvrdých spoluhláskach. Pomer gramatických chýb v jednotlivých skupinách respondentov bol pomerne vyvážený. Posúdením rozdielov rozptylov v kategórii gramatické chyby v skupine respondentov VS1 a VS2, F - testom na hladine významnosti $p=0,05$ sme potvrdili, že testovacia charakteristika ($F = 1,77$) prekračuje kritickú hodnotu ($F_p=1,58$). Platí teda, že medzi rozptylmi je štatisticky významný rozdiel. V ďalšom kroku, v posúdení t- testu na základe výsledkov z F- testu sme potvrdili, že testovacia charakteristika ($t = 1,27$) neprekračuje kritickú hodnotu ($t_p=1,98$). Štatistický rozdiel medzi sledovanými priemermi nie je významný na hladine významnosti $p = 0,05$. Respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v klube (VS1) neboli významne úspešnejší v prvku gramatické chyby, ako respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v domácom prostredí (VS2).

V prvku chyby z nepozornosti boli úspešnejší respondenti VS2. Dosiahli priemerný počet o 2,92 bodu na žiaka menej ako respondenti VS1. Táto skutočnosť potvrdzuje skúsenosť pedagógov (Štibelová, E., 2001/2002), detí (Pávková, J., 2000) i názory rodičov (Gubricová, J., 2007), že dieťa sa v rušnejšom prostredí klubu nevie sústrediť, a preto sa dopustí veľa chýb.

Najčastejšie sa vyskytli chyby ako: vynechávanie slov, písmen, ale i zámena písmen podobných tvarov (c-e, m-n, b-d) a zámena zrakovo blízkych hlások (t-d, b-p, c-z).

V kategórii chyby z nepozornosti sme rozdiel medzi rozptylmi respondentov VS1 a VS2, F - testom na hladine významnosti $p=0,05$ nepotvrdili H_0 , ktorá predpokladala rovnosť rozptylov. Testovacia charakteristika ($F = 2,35$) prekračuje kritickú hodnotu ($F_p=1,58$). H_0 zamietame a tvrdíme, že medzi rozptylmi je štatisticky významný rozdiel na hladine významnosti $p= 0,05$. V posúdení t- testu na základe výsledkov z F- testu sme potvrdili, že testovacia charakteristika ($t = 2,74$) prekračuje kritickú hodnotu ($t_p=1,98$). Na základe uvedeného, sme medzi sledovanými priemermi zaznamenali štatisticky významný rozdiel na hladine významnosti $p = 0,05$. Respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v domácom prostredí (VS2) boli významne úspešnejší v kategórii chyby z nepozornosti, ako respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v klube (VS1).

V druhej časti výskumu sme sa zamerali na porovnanie formálnych prvkov úloh. Cieľom bolo zistiť, či sa dopúšťajú menej chýb vo formálnych prvkoch žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube (VS1) alebo žiaci pripravujúci sa na vyučovanie v domácom prostredí (VS2). Druhú hypotézu sme kvôli zjednodušeniu overenia a sprehľadneniu vyhodnotenia dosiahnutých výsledkov rozčlenili na tri prvky: čitateľnosť, úhľadnosť, zručnosť.

Tabuľka 2 Sumarizácia formálnych prvkov v domácich úlohách

Formálny prvok	VS	n_i	f_i	$\bar{x}$	σ^2	F	F_p	t	t_p		
C	C.1	VS1	437	36,94	7,8	26,19	1,17	1,58*	0,45	1,98*	
		VS2	421	35,59	7,39	22,35					
	C.2	VS1	166	14,03	2,96	10,1	1,21	1,58*	0,43	1,98*	
		VS2	155	13,1	2,72	8,35					
	C.3	VS1	1157	20,66	20,66	165,5	1,13	1,58*	2,31	1,98*	
		VS2	868	15,23	15,23	145,97					
	C.4	VS1	923	16,48	16,48	127,64	1,45	1,58*	1,43	1,98*	
		VS2	780	13,68	13,68	88					
	D	D.1	VS1	345	29,16	6,16	17,23	1,31	1,58*	0,79	1,98*
			VS2	318	26,88	5,57	13,18				
		D.2	VS1	298	25,19	5,32	16,08	1,24	1,58*	0,33	1,98*
			VS2	290	24,51	5,09	12,94				
D.3		VS1	157	13,27	2,8	7,65	1,24	1,58*	1,41	1,98*	
		VS2	204	17,24	3,58	9,5					
D.4		VS1	39	3,3	0,7	1,49	1,25	1,58*	1,1	1,98*	
		VS2	55	4,65	0,96	1,86					
E		E.1	VS1	131	11,07	2,34	5,36	1,49	1,67*	1,69	1,98*
			VS2	95	8,03	1,67	3,58				
		E.2	VS1	56	4,73	1	2,4	1,4	1,67*	0,93	1,98*
			VS2	74	6,25	1,29	3,29				

Legenda: C - čitateľnosť, C.1 - veľkosť a tvary písmen, C.2 - diakritické znamienka, C.3 - škrty, C.4 - prepisovanie, D - úhľadnosť, D.1 - sklon písma, D.2 - dodržiavanie lineatúry, D.3 - rozmiestnenie slov, D.4 - čistota, E - zručnosť, E.1 - plynulosť, E.2 - tlak, * $p = 0,05$, VS - výskumná skupina, n_i - absolútna početnosť, f_i - relatívna početnosť vyjadrená v percentách, $\bar{x}$ - výberový priemer (priemerný počet bodov v príslušnej skupine respondentov), σ^2 - rozptyl základného súboru, F - test našej vypočítanej hodnoty, F_p - tabuľková hodnota, t - test našej vypočítanej hodnoty, t_p - tabuľková hodnota.

Prvý prvok, ktorý sme pozorovali v rámci formálnej stránky domácich úloh, bola čitateľnosť domácich úloh. Tabuľka 3 porovnáva výsledky jednotlivých prvkov, ktoré sme stanovili pri sledovaní čitateľnosti vyhodnotených úloh. Vo všetkých prvkoch boli úspešnejší respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v domácom prostredí (VS2). Najvyšší rozdiel hodnôt získali respondenti v prvkoch škrty a prepisovanie. Najnižší rozdiel hodnôt získali respondenti v kategórii veľkosť, tvary písmen a umiestnenie diakritických znamienok. Ako najčastejšie chyby sme identifikovali deformované písmo, neproporčné písmo, krátke alebo dlhé horné dĺžky písmen a nesprávne umiestnenie diakritických znamienok, čím bola narušená čitateľnosť písmen. V rozdieloch rozptylov v skupine respondentov VS1 a VS2, F - testom na hladine

významnosti $p=0,05$, nie je štatisticky významný rozdiel v žiadnej skúmaných prvkoch.

V posúdení t- testu na základe výsledkov z F- testu sme potvrdili, že testovacia charakteristika v skúmaných prvkoch: veľkosť a tvary písmen ($t = 0,45$), umiestnenie diakritických znamienok ($t = 0,43$) a prepisovanie ($t = 1, 43$) neprekračuje kritickú hodnotu ($tp=1,98$). Medzi sledovanými priemermi nie je štatisticky významný rozdiel na hladine významnosti $p = 0,05$. Respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v ŠKD (VS1) neboli signifikantne úspešnejší v uvedených kategóriách ako respondenti pripravujúci sa na vyučovanie doma (VS2). Skúmaná kategória škrty ($t = 2,31$) prekračuje kritickú hodnotu ($tp=1,98$). Medzi sledovanými priemermi v tejto kategórii je štatisticky významný rozdiel na hladine významnosti $p = 0,05$. U respondentov pripravujúci sa na vyučovanie v domácom prostredí (VS2) boli zistené signifikantné rozdiely v prvku škrty, v porovnaní s respondentmi pripravujúci sa na vyučovanie v klube (VS1).

Ďalším sledovaným prvkom bola úhľadnosť domácich úloh. Predpokladali sme, že žiaci ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube (VS1), sa dopustia menej chýb v kategórii úhľadnosti písania domácich úloh ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí (VS2). V priemernom bodovom hodnotení získali respondenti najvyšší rozdiel hodnôt v kategórii rozmiestnenie slov. Respondenti VS2 dopadli v percentách porušených úloh o 3,97 % menej úspešne ako respondenti VS1. Menej úspešne obstáli aj v kategórii čistota textu, a to o 1,35 %. Naopak, lepšie výsledky dosiahli respondenti VS2 v kategórii sklon písma, kde boli o 2,28 % úspešnejší ako respondenti výskumnej skupiny 1 a v kategórii dodržiavanie lineatúry, kde boli úspešnejší o 0,68 %, čo bol aj najnižší rozdiel hodnôt v porovnávaných kategóriách. Najčastejšie sa vyskytli chyby v rozstupoch medzi písmenami a slovami, ktoré neboli úmerné veľkosti písma a pravidelné; chyby v sklone písma. Písmo bolo rozvrátené – každé písmeno iné, ležaté – nad 45° , alebo reverzné – sklon viac ako 90° . Rukopis nebol čistý, písmo bolo rozmazané.

V rozdieloch rozptylov v skupine respondentov VS1 a VS2, F - testom na hladine významnosti $p=0,05$, nie je štatisticky významný rozdiel v žiadnej skúmanej kategórii. V posúdení t- testu na základe výsledkov z F- testu sme potvrdili, že testovacia charakteristika v kategóriách: sklon písma ($t = 0,79$), dodržiavanie lineatúry ($t = 0,33$), rozmiestnenie slov ($t = 1,41$), čistota ($t = 1,1$) neprekračuje kritickú hodnotu ($tp=1,98$). Na základe toho tvrdíme, že medzi sledovanými priemermi nie je štatisticky významný rozdiel na hladine významnosti $p = 0,05$.

Ďalším sledovaným prvkom bola zručnosť písania domácich úloh. Predpokladali sme, že žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube (VS1), urobia menej chýb v kategórii zručnosť písania domácich úloh ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí (VS2). Na základe získaných údajov sme nezaznamenali výrazné rozdiely medzi hodnotami. Respondenti VS2 obstáli v percentuálnom vyjadrení porušených úloh o 3,04 % úspešnejšie v kategórii plynulosti písania ako respondenti VS1. Naopak, menej úspešne dopadli v kategórii tlak písma, kde boli o 1,52% menej úspešní ako respondenti VS2.

Najčastejšie vyskytujúce sa chyby boli: viazanie písmen nebolo plynulé, nerovnomerný tlak na pero a papier, silné písmo, čo môže byť spôsobené tým, že žiak kŕčovito drží pero alebo nitkové písmo – žiak slabó, neisto drží pero.

V rozdieloch rozptylov v skupine respondentov VS1 a VS2, F - testom na hladine významnosti $p=0,05$, nie je štatisticky významný rozdiel v plynulosti ($F = 1,49$) a tlaku ($F = 1,4$) podobne, ani medzi

sledovanými priemermi nie je štatisticky významný rozdiel na hladine významnosti $p = 0,05$.

V tretej časti výskumu sme sa zamerali na porovnanie používania slov v tvorivých úlohách. Predpokladali, že žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube (VS1), využijú viac slov v tvorivých úlohách ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí (VS2).

Tabuľka 3 Analýza prvku skúmania aplikačných prvkov

Aplikačný prvok	VS	n_i	$\bar{x}$	σ^2	F	F_p	t	t_p
F	VS1	3524	62,93	198,76	1,3	1,58*	1,42	1,98*
	VS2	3386	59,4	152,36				

Legenda: F použitie slov, * $p = 0,05$, n_i – absolútna početnosť, f_i – relatívna početnosť, vyjadrená v percentách, $\bar{x}$ - výberový priemer (priemerný počet bodov v príslušnej skupine respondentov), σ^2 – rozptyl základného súboru, F – test našej vypočítanej hodnoty, F_p – tabuľková hodnota, t – test našej vypočítanej hodnoty, t_p – tabuľková hodnota.

Ako vyplýva z tabuľky 4, respondenti VS1 použili v priemere 62,93 slov na žiaka. Respondenti VS2 použili v priemere 59,4 slov na žiaka, čo poukazuje na fakt, že respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v klube (VS1) boli v priemere o 3,53 slov úspešnejší.

Posúdením rozdielov rozptylov v skupine respondentov VS1 a VS2, F - testom na hladine významnosti $p=0,05$ sme potvrdili, že testovacia charakteristika ($F = 1,3$) neprekračuje kritickú hodnotu ($F_p=1,58$). Platí teda, že medzi rozptylmi nie je štatisticky významný rozdiel. V ďalšom kroku, v posúdení t- testu na základe výsledkov z F- testu sme potvrdili, že testovacia charakteristika ($t = 1,42$) neprekračuje kritickú hodnotu ($tp=1,98$). Z toho usudzujeme, že medzi sledovanými priemermi nie je štatisticky významný rozdiel na hladine významnosti $p = 0,05$.

3. ZÁVER

Príprava na vyučovanie je neoddeliteľnou súčasťou učenia sa žiaka. Jej priebeh môže ovplyvňovať veľa faktorov. Cieľom nášho výskumu bolo zistiť, aký je rozdiel v úrovni domácich úloh zo slovenského jazyka u žiakov 3. ročníka ZŠ, ktorí sa na vyučovanie pripravujú v klube u žiakov pripravujúcich sa doma.

V prvej hypotéze sme predpokladali, že žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube, budú úspešnejší v obsahových prvkoch písomných domácich úloh. Uvedená hypotéza sa nám čiastočne potvrdila. V prvku správnosť úlohy dosiahli respondenti VS1 štatisticky významnú úspešnosť. Uvedené výsledky môžu byť ovplyvnené skutočnosťou, že v klube pracujú kvalifikovaní pedagógovia, ktorí dieťa primerane usmerňujú. E. Štibelová (2001) uvádza, že popri kvalifikovanosti vychovávateľa sú ďalšou dôležitou podmienkou úspešnosti práce vychovávateľa v klube aj jeho metodická pripravenosť a pozitívny postoj vychovávateľa k profesii.

V prvku - gramatické chyby boli tiež úspešnejší respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v klube (VS1), avšak štatistická významnosť medzi priemermi prostredníctvom t- testu sa nám nepotvrdila. V kategórii chyby z nepozornosti boli naopak úspešnejší respondenti pripravujúci sa na vyučovanie doma (VS2). Dosiahli priemerný počet o 2,92 bodu na žiaka menej ako

respondenti pripravujúci sa v ŠKD (VS1). Štatistická významnosť medzi priemermi prostredníctvom t- testu sa nám potvrdila. Medzi sledovanými priemermi bol štatisticky významný rozdiel.

Druhá hypotéza sa týkala formálnych prvkov úloh. Predpokladali sme, že žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v ŠKD, sa dopustia menej chýb vo formálnych prvkoch domácich úloh ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí.

Chyby v oblasti formálnych prvkov sme charakterizovali ako všetko, čo znižuje čitateľnosť, úhľadnosť a zručnosť písaného prejavu. Tieto kategórie môžu byť podľa B. Šupšákovvej (1996) stálej povahy – pramenia z psychologických vlastností žiaka, ale veľakrát sú menlivej povahy – pramenia z technickej podstaty (správna koordinácia pohybov, správna poloha tela, písanky, osvetlenie, druh pera, kvalita papiera) a sú ovplyvnené aj prostredím, v ktorom sa žiak nachádza (dostatok priestoru, nerušené prostredie). Z hľadiska zamerania nášho výskumu bolo podstatné, či pri vypracovaní úlohy išlo o prostredie klubu alebo domáce prostredie.

Uvedená hypotéza sa nám nepotvrdila. Ani v jednom zo sledovaných prvkov: čitateľnosť, úhľadnosť a zručnosť sme nezaznamenali štatisticky významný rozdiel medzi sledovanými súbormi respondentov. Vo väčšine sledovaných formálnych prvkoch v domácich úlohách boli úspešnejší respondenti pripravujúci sa na vyučovanie doma (VS2). Najväčší rozdiel hodnôt získali respondenti v kategórii škrty a prepisovanie. Štatistická významnosť medzi priemermi prostredníctvom t- testu sa nám potvrdila iba pri prepisovaní.

Každá ľudská činnosť sa zdokonaľuje pretrvávajúcim používaním. Neustálym opakovaním sa zlepšuje. Pokiaľ ide o formálne kritériá písania, je to podľa O. Zápotočnej (1998/99) paradoxne naopak. Najvyššia miera dokonalosti pri dodržiavaní kritérií písania sa vyžaduje v prvom ročníku základnej školy. Neskôr sa už začínajú tolerovať isté odchýlky, a potom sa už žiakovým písomom prakticky nikto nezaobera.

Súčasná činnosť školských klubov poskytuje dostatok priestoru aj na rozvíjanie tvorivosti žiakov a následne i na rozvoj ich vlastnej osobnosti. Samotná realizácia obsahu v nich tvorí priestor pre invenciu detí, stimuláciu ich originality, sebarealizáciu, tvorivosť.

V tretej hypotéze sme predpokladali, že žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v klube, použijú viac slov v tvorivých úlohách ako žiaci, ktorí sa pripravujú na vyučovanie v domácom prostredí. Respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v klube (VS1) použili v priemere na žiaka 62,93 slov. Respondenti pripravujúci sa na vyučovanie doma (VS2) použili v priemere na žiaka 59,4 slov. Štatistická významnosť medzi priemermi prostredníctvom t- testu sa nám nepotvrdila. Medzi sledovanými priemermi nebol štatistický

významný rozdiel. Na záver môžeme skonštatovať, že respondenti pripravujúci sa na vyučovanie v klube dosiahli v priemere lepšie výsledky v rámci sledovania obsahových prvkov. Úspešnejší boli v správnosti vypracovania úlohy a dopustili sa menej gramatických chýb. Štatistická významnosť sa ukázala najmä pri chybách z nepozornosti. Respondenti pripravujúci sa v klube mali signifikantne viac formálnych chýb. Menej úspešne dopadli v kategórii čitateľnosti, úhľadnosti a zručnosti úloh, aj keď štatistická významnosť medzi priemermi sa nám nepotvrdila. Dôležitých ukazovateľov jej činnosti.

Písomné vypracovanie domácich úloh je najťažším úsekom prípravy na vyučovanie. Má svoje špecifiká, preto vyžaduje úzku spoluprácu vychovávateľa s učiteľmi, sústredenie, individuálny prístup k deťom, priebežné hodnotenie a stále sledovanie ich práce. Príprava na vyučovanie má v režime činnosti klubu svoje miesto. Je len na vychovávateľoch, aby si uvedomovali faktory ovplyvňujúce priebeh prípravy na vyučovanie a aby pre prípravu na vyučovanie vytvorili optimálne podmienky.

Zdroje

1. BLÁHA, V. et al. *Metodické state o výchovno-vzdelávacej práci v školskej družine I*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1988.
2. GUBRICOVÁ, J. Silné a slabé stránky školských klubov detí. In: *Vychovávateľ*, roč. 54, č.9, s. 35-39. 2007. ISSN 0139 - 6919.
3. HÁJEK, B. a kol. *Školní družina*. 1. vyd. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-751-5.
4. PÁVKOVÁ, J. Názory detí na školní družinu (výsledky pruzkumu). In: *Vychovávateľ*, roč. 45, č.4, s. 14–16. 2000. ISSN 0139-6919.
5. ŠTIBELOVÁ, E. Prednosti a obmedzenia školských klubov detí. In: *Naša škola*, roč. 5, č.9, s. 10– 17, 2001/2002. ISSN 1335 - 2733.
6. ŠUPŠÁKOVÁ, B. *Písané písmo v teórii a v praxi*. 1. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského, 1996. ISBN 80-223-0975-3.
7. Ústav informácií a prognóz školstva. Štatistická ročenka školstva (publikácia). [on-line]. Dostupné na <http://www.uips.sk/statis/rocenka.html>
8. *ZÁKON č.245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní*. [on-line]. Dostupné na: http://www.minedu.sk/data/USERDATA/Legislativa/Zakony/245_2008.pdf.
9. ZÁPOTOČNÁ, O. Metodika počiatového písania z hľadiska rozvoja písanej reči. In: *Slovenský jazyk a literatúra v škole*, roč. 45, č.3-4, str. 89-100. 1998/99. ISSN 0139 - 6919.